

Nr 309.

Av herr **Eriesson, Herman**, och herr **Berg, Robert**, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till förbättrande av bostadsförhållandena.

Att med stöd från det allmännas sida skaffa mindre bemedlade, barnrika familjer lägenheter av lämplig typ och storlek mot billig hyra är av stort samhälleligt intresse. Statsmakterna hava ju även sedan ett flertal år tillbaka genom lån och bidrag av statsmedel sökt bereda sådana familjer lämpliga bostäder.

Denna verksamhet har emellertid icke erhållit den omfattning, som är behövlig och önskvärd. Detta kan i viss mån bero på att man i kommunerna låtit sammanföra barnrika familjer till större hus, som uteslutande uppförts med tanke på sådana familjer. Det torde emellertid icke vara lämpligt att uppföra större bostadshus enbart för barnrika familjer.

Man har på sina håll sökt undgå detta förhållande genom att i större hus, uppförda för beredande av hyresbostäder till barnrika familjer, uthyra lägenheter icke endast till barnrika familjer utan även till andra hyresgäster. Dessa senare hava givetvis att erlægga vanlig hyra utan bidrag från det allmänna.

Ett annat sätt att undvika nämnda förhållande är att möjliggöra spridning av de barnrika familjerna till ett större antal bostadshus. För detta ändamål torde det vara lämpligt, att dessa familjer placeras i fastigheter, vilka ägas av sådana bostadsrättsföreningar, som i lånehänseende enligt tertiärlånekungörelsen äro jämställda med kommun. I dylika fastigheter förvärvar kommunen med bostadsrätt lägenheter, lämpliga till bostad för barnrika familjer, och uthyr dem därefter till sådana familjer.

Därest denna anordning överhuvud skall vinna anslutning från barnrika familjers sida, fordras emellertid, att sådana familjer få samma bidrag av statsmedel till hyran (familjebidrag), som utgår till dylik familj, som förhyr lägenhet i barnrikehus.

I detta sammanhang må framhållas, att Malmö stad beslutat lämna sin medverkan till en dylik anordning för bostadshjälp till barnrika familjer. Förutsättning härför är givetvis, att familjebidrag beviljas den barnrika familjen även i sådant fall. Denna form för bostadshjälp har staden tänkt böra anordnas på i huvudsak följande sätt.

I fastighet — nu befintlig eller framdeles uppförd — vilken äges av bostadsrättsförening, som av statens byggnadslånebyrå förklarats vara i låneavseende jämställd med kommun, förvärvar staden lägenheter med bostads-

rätt. Lägenheterna skola vara av sådan beskaffenhet, som omförmäles i kungörelsen den 4 september 1935 (nr 512) om hyresbostäder åt barnrika familjer. Grundavgiften för bostadsrätten räknas skola i förhållande till andelsvärdet, procentuellt sett, vara av ungefär samma storleksordning som värdet å tomten i förhållande till hela fastighetens värde eller cirka 5 å 10 %.

Staden uthyr den av staden med bostadsrätt förvärvade lägenheten till sådan mindre bemedlad, barnrik familj, som befinnes uppfylla förutsättningarna för att erhålla statsbidrag till hyran (familjebidrag). Bidraget utordnas av statens byggnadslånebyrå.

För att den barnrika familjen skall uppmuntras till ansvarskänsla och aktsamhet om lägenheten, kommer staden vid uthyrningen att utfästa sig att, i vad på staden kan ankomma, låta vederbörande efter 10 år på förmånliga villkor övertaga den av staden förvärvade bostadsrätten såsom sin egen, under förutsättning dock att familjen under tiden ända till övertagandet själv bott i lägenheten samt därvid enligt stadens bedömande uppfört sig klanderfritt såväl gentemot bostadsrättsföreningen som mot staden i egenkap av upplåtare.

Vid de preliminära åtgärder, som Malmö stad i ärendet vidtagit, har det visat sig, att intresset för denna anordning av bostadshjälp från såväl de barnrika familjernas som de med kommun i lånehänseende jämställda bostadsrättsföreningarnas sida är mycket stort.

Vi vilja särskilt erinra om, att staten vid en dylik anordning av bostadshjälp *icke* avses skola medverka till uppförandet av husen genom lån med samma billiga ränta, som utgår för bostadsanskaffningslån till barnrikehus. De lån, som här komma ifråga från statens sida, äro tertiär- och tilläggs lån, vilka som bekant utgå för stödjande av byggnadsverksamheten överhuvud, oberoende av huruvida blivande hyresgäster i dessa hus äro barnrika eller icke. Vad det här gäller är endast, att barnrika familjer, vilka hyra bostad i förenämnda bostadsrättsföreningshus, erhålla samma bidrag till hyran av statsmedel (familjebidrag) som sådana barnrika familjer, som hyra lägenheter i barnrikehus.

Statens byggnadslånebyrå har ävenledes anhållit, att Kungl. Maj:t måtte utverka bemyndigande för byrån att, med anlitande av det för familjebidrag anvisade anslaget, tills vidare bevilja dylikt bidrag jämväl åt sådana mindre bemedlade, barnrika familjer, vilka erhöle bostäder i fastigheter, som tillhöra kommuner eller därmed i lånehänseende jämställda företag. Byggnadslånebyrån har i övrigt hänvisat till den promemoria rörande bostadsförsörjningen, som omnämndes i propositionen nr 221 till 1942 års riksdag. Byrån, som rekommenderat åtgärderna som försöksverksamhet, har förutsett, att de vid bifall härtill uppkommande merutgifterna icke skulle bliva så stora, att hänsyn till desamma skulle behöva tagas vid anslagsberäkningen.

Såsom framgår av propositionen nr 243 till detta års riksdag, har departe-

mentschefen emellertid icke ansett sig för närvarande kunna tillstyrka den av byggnadslånebyrån ifrågasatta försöksverksamheten utan förklarat sig vilja avvakta de förslag i ämnet, som må komma att framläggas av bostadssociala utredningen.

Vi hysa den uppfattningen, att den verksamhet, vi här berört, i hög grad skulle bidra till att öka spridningen av de barnrika familjerna till ett stort antal olika hus.

Detta förhållande kommer säkerligen också att medverka till, att denna hjälpform åt barnrika familjer — lämpliga bostäder till billig hyra — vinner en behövlig större utbredning.

I likhet med byggnadslånebyrån anse vi, att dessa åtgärder böra erhålla karaktär av försöksverksamhet. I så fall torde ej detta komma att verka föregripande på den utredning i ämnet, som företages av bostadssociala utredningen.

Byggnadslånebyrån bör erhålla rätt att utfärda de närmare bestämmelser, som äro erforderliga för denna försöksverksamhet.

Med stöd av det anförda föreslå vi,

att riksdagen måtte, med ändring av vad som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition nr 243 till detta års riksdag, besluta, att familjebidrag även må kunna utgå, med anlitande av det för familjebidrag anvisade anslaget, åt mindre bemedlade, barnrika familjer, vilka erhålla bostäder i byggnader, som ägas av kommuner och därmed i lånehänseende jämställda företag, i enlighet med de synpunkter vi här ovan anför.

Stockholm den 1 juni 1943.

Herman Ericsson.

Rob. Berg.
